

Forskrift om nasjonal retningslinje for helsesykepleierutdanning

Hjemmel: Fastsatt av Kunnskapsdepartementet 09.04.2021 med hjemmel i lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler (universitets- og høyskoleloven) § 3-2 annet ledd.

Kapittel 1 Virkeområde og formål

§ 1 Virkeområde og formål

Forskriften gjelder for universiteter og høyskoler som gir helsesykepleierutdanning, og som er akkreditert etter lov om universiteter og høyskoler § 1-2 og § 3-1.

Forskriften gjelder for helsesykepleierutdanning på 90 og 120 studiepoeng.

Forskriften skal sikre et nasjonalt likeverdig faglig nivå, slik at kandidatene som uteksamineres har en felles sluttkompetanse, uavhengig av utdanningsinstitusjon.

§ 2 Formål med utdanningen

Helsesykepleierutdanningen bygger på bachelorutdanning i sykepleie eller tilsvarende og norsk autorisasjon som sykepleier. Fullført helsesykepleierutdanning på 120 studiepoeng gir mastergrad i helsesykepleie og kvalifiserer for arbeid som helsesykepleier. Kandidater som avslutter utdanningen etter 90 studiepoeng, har fullført videreutdanning i helsesykepleie og kvalifiserer også til arbeid som helsesykepleier.

Helsesykepleierutdanningen skal kvalifisere kandidater som kan utøve helsefremmende, forebyggende og endringsfokuserert arbeid på individ-, gruppe-, system- og samfunnsnivå. Hovedmålgruppen er barn, unge og deres familie/omsorgsgivere. Hovedarenaer er helsestasjon-, skolehelsetjenesten og helsestasjon for ungdom. Etter endt utdanningen skal kandidaten kunne bidra til å fremme psykisk og fysisk helse, fremme gode sosiale og miljømessige forhold, forebygge sykdom og skader, utjevne sosiale helseforskjeller og forebygge, avdekke og avverge vold, overgrep og omsorgssvikt. Kandidaten skal kunne fremme informerte helsevalg og bidra til mestring og livskvalitet hos målgruppen. Kandidaten skal kunne iverksette tiltak og henvise videre ved behov. Helsesykepleier er en sentral aktør i det helsefremmende og forebyggende arbeidet i kommunen og en premissleverandør på helsefaglige områder. Helsesykepleier skal bidra til likeverdige tjenestetilbud, herunder å ivareta samers status som urfolk og deres rettigheter. Dette innebærer å arbeide kultursensitivt og bidra til tilrettelagte språklige og kulturelle tjenester.

Kandidaten skal kunne ta ansvar for og gjør selvstendige, systematiske kliniske vurderinger, prioriteringer og beslutninger. Kandidaten skal sikre kvalitet og brukermedvirkning, vurdere eget arbeid, og endre praksis når det er hensiktsmessig. Kandidaten skal skape trygge relasjoner gjennom kommunikasjon, veiledning og tverrfaglig/tverretatlig/tverrsektorielt samarbeid. Dette fordrer utøvelse av faglig skjønn i tråd med yrkesetiske retningslinjer.

Helsesykepleierutdanningen er praksisnær og forskningsbasert, og skal møte samfunnets krav om likeverdige og kunnskapsbaserte tjenester. Etter endt utdanning skal kandidaten kunne bidra til en bærekraftig utvikling av helsetjenesten i takt med globale, demografiske, sosiale, miljømessige og teknologiske endringer.

§ 3 Kompetanseområder

Helsesykepleierutdanningen skal gi læringsutbytte i tråd med kravene i kapittel 2 til 7 for utdanning på 120 studiepoeng og kapittel 2 til 6 for utdanning på 90 studiepoeng, under følgende kompetanseområder:

- Folkehelsearbeid
- Barn, unge og deres familie/omsorgsgivere
- Kommunikasjon, relasjon og samhandling
- Ledelse, tjenesteforbedring og innovasjon
- Forskning, formidling og fagutvikling del I
- Forskning, formidling og fagutvikling del II

Kapittel 2 Læringsutbytte for kompetanseområdet folkehelsearbeid

§ 4 Folkehelsearbeid - Kunnskap

Kandidaten

- a. har avansert kunnskap om helsefremmende og forebyggende arbeid på individ-, gruppe- og befolkningsnivå
- b. har kunnskap om helsekompetanse og hvordan variasjoner i helsekompetanse påvirker ulike brukergruppers sykdomshåndtering, mestring og egenomsorg og evne til å forstå, vurdere og anvende helseinformasjon
- c. har inngående kunnskap om aktuelt lovverk, nasjonale faglige retningslinjer, politiske føringer og administrative virkemidler som legger premissene for det helsefremmende og forebyggende arbeidet i kommunale helse- og omsorgstjenester
- d. har bred kunnskap om særlige faktorer som etnisk diskriminering, hatytringer og rasisme som påvirker folkehelsen til samisk barn og unge
- e. har inngående kunnskap om epidemiologi

§ 5 Folkehelsearbeid - Ferdigheter

Kandidaten

- a. kan anvende kunnskapsbaserte tilnærminger i helsefremmende og forebyggende arbeid og endringsarbeid i møte med individ, grupper og befolkning
- b. kan bruke relevante kilder og en kunnskapsbasert tilnærming for systematisk folkehelsearbeid, herunder kunnskap om påvirkningsfaktorens betydning
- c. kan identifisere behov for, kartlegge, initiere og utføre smittevernarbeid, herunder barnevaksinasjonsprogrammet

§ 6 Folkehelsearbeid - Generell kompetanse

Kandidaten

- a. kan bidra til forståelse og respekt for menneskers forutsetninger og vilkår for livsvalg, utvikling og helse
- b. kan anvende kunnskap og ferdigheter om urbefolkning, migranter og minoriteters særlige behov og utøver en kultursensitiv tilnærming i arbeidet
- c. kan planlegge og gjennomføre tiltak som bidrar til å redusere sosiale ulikheter i helse

Kapittel 3 Læringsutbytte for kompetanseområdet barn, unge og deres familie/omsorgsgivere

§ 7 Barn, unge og deres familie/omsorgsgivere - Kunnskap

Kandidaten

- a. har avansert kunnskap om spedbarn, barn og unges fysiske, psykiske, seksuelle og sosiale helse og utvikling
- b. har inngående kunnskap om barn og unges beskyttelses- og risikofaktorer
- c. har inngående kunnskap om tilknytning og samspill, familiens funksjon, behov og utfordringer, og identifiserer avvik, vurderer og følger opp familier
- d. har inngående kunnskap om barn og unge som pårørende og virkningen av kriser, traumer og belastninger
- e. har avansert kunnskap om samiske barns rett til samisk språk, og om oppfølging av barnets språkutvikling, om nødvendig i samarbeid med andre instanser

§ 8 Barn, unge og deres familie/omsorgsgivere - Ferdigheter

Kandidaten

- a. kan anvende kunnskapsbaserte metoder for å fremme informerte helsevalg, mestring og livskvalitet hos barn, unge og deres familie/omsorgsgivere
- b. kan bruke relevante metoder for å selvstendig kartlegge og vurdere barn og unges helse, identifisere utviklingsavvik, sykdom og funksjonsnedsettelse, og iverksette tiltak etter behov
- c. kan forebygge, identifisere og avverge psykososiale belastninger, omsorgssvikt, vold, seksuelle overgrep, rusmisbruk, selvskading og selvmordsatferd og iverksette relevante tiltak
- d. kan forebygge, avdekke og følge opp fysiske og psykiske helseplager hos barn og unge
- e. kan selvstendig veilede om, rekvirere og administrere prevensjonsmidler, herunder langtidsvirkende prevensjonsmidler
- f. kan selvstendig veilede om ernæring, ernæringsutfordringer, amming og vekst og henvise videre ved behov
- g. kan anvende kunnskap om de vanligste fysiologiske og patofysiologiske prosesser, sykdom og sykdomslære hos nyfødte, barn og ungdom
- h. kan anvende kunnskap om barn og unges bruk av digitale arenaer for å forstå og iverksette tiltak ved behov

§ 9 Barn, unge og deres familie/omsorgsgivere - generell kompetanse

Kandidaten

- a. kan analysere faglige og etiske problemstillinger innen helsesykepleie
- b. kan analysere faglige problemstillinger med medisinsk- og helsefaglig personell og andre profesjonsgrupper, for å bidra til forsvarlige helsetjenester til barn, unge og deres familie/omsorgsgivere

Kapittel 4 Læringsutbytte for kompetanseområdet kommunikasjon, relasjon og samhandling

§ 10 Kommunikasjon, relasjon og samhandling - Kunnskap

Kandidaten

- a. har avansert kunnskap om kommunikasjon og relasjonsbygging
- b. har spesialisert kunnskap om samhandling, tverrfaglig og tverrsektorielt samarbeid og tjenestekoordinerings på individ-, gruppe- og systemnivå
- c. har inngående kunnskap om inkludering, likestilling og ikke-diskriminering, uavhengig av kjønn, språk, etnisitet, religion og livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk, alder og familieform

§ 11 Kommunikasjon, relasjon og samhandling - Ferdigheter

Kandidaten

- a. kan bruke kunnskapsbaserte og helsepedagogiske metoder i helseopplysning, veiledning og rådgivning
- b. kan bruke relevante metoder for å undervise i helsefremmende og forebyggende arbeid og endringsarbeid på en selvstendig måte

§ 12 Kommunikasjon, relasjon og samhandling - Generell kompetanse

Kandidaten

- a. kan formidle trygghet og tillit i møte med barn, unge og deres familie/omsorgsgiver
- b. kan ivareta brukermedvirkning på individ-, gruppe- og systemnivå
- c. kan anvende sine kunnskaper og ferdigheter til å arbeide kultursensitivt, samt å kunne kommunisere via tolk

Kapittel 5 Læringsutbytte for kompetanseområdet ledelse, tjenesteforbedring og innovasjon

§ 13 Ledelse, tjenesteforbedring og innovasjon – Kunnskap

Kandidaten

- a. har inngående kunnskap om teorier og metoder knyttet til ledelse, fagutvikling og tjenesteforbedring innenfor fagområdet
- b. har avansert kunnskap om bruk av teknologi i helsesektoren herunder relevante digitale løsninger og arbeidsprosesser

§ 14 Ledelse, tjenesteforbedring og innovasjon – Ferdigheter

Kandidaten

- a. kan planlegge, administrere, lede og utvikle helsesykepleiers arbeid i overensstemmelse med lover, forskrifter og rammebetingelser
- b. kan arbeide systematisk med kvalitetsforbedring og pasientsikkerhet, herunder dokumentasjons- og meldeplikt
- c. kan på en etisk og faglig forsvarlig måte, anvende digitale arenaer til å veilede og samhandle med barn, unge og familie/omsorgsgivere

§ 15 Ledelse, tjenesteforbedring og innovasjon – Generell kompetanse

Kandidaten

- a. kan bidra til utvikling og innovasjon i helsesykepleiers arbeid
- b. kan analysere helsesykepleiers arbeid i et globalt perspektiv
- c. kan anvende sine kunnskaper og ferdigheter til å lede eget arbeid, analysere egen kompetanse og har innsikt i andre profesjoners kompetanse og etater og sektors tjenester

- d. kan anvende kunnskap og ferdigheter for selvaretakelse, er bevisst egen sårbarhet og har evne til å søke veiledning

Kapittel 6 Læringsutbytte for kompetanseområdet forskning, formidling og fagutvikling del I

§ 16 *Forskning, formidling og fagutvikling - Kunnskap*

Kandidaten

- a. har inngående kunnskap om fagområdets historie, vitenskapsteori, forskningsmetoder og forskningsetikk

§ 17 *Forskning, formidling og fagutvikling - Ferdigheter*

Kandidaten

- a. kan analysere kilder, kliniske, faglige og etiske problemstillinger med implikasjon for helsesykepleiepraksis
- b. kan planlegge og gjennomføre et selvstendig fagutviklingsarbeid

§ 18 *Forskning, formidling og fagutvikling - Generell kompetanse*

Kandidaten

- a. kan formidle eget fag og forskning i møte med befolkning, samarbeidspartnere, og beslutningstakere lokalt, nasjonalt og globalt
- b. kan anvende sine kunnskaper og ferdigheter til å innhente relevant forskningsbasert kunnskap og kritisk vurdere kvalitet, resultater og konklusjon og vurdere overførbarhet og implikasjoner for egen praksis

Kapittel 7 Læringsutbytte for kompetanseområdet forskning, formidling og fagutvikling del II

§ 19 *Fordypning i forskning, formidling og fagutvikling - Kunnskap*

Kandidaten

- a. har inngående kompetanse om kliniske studier som forskningsmetode
- b. har inngående kunnskap om en valgt problemstilling innen helsesykepleiers fagområde

§ 20 *Fordypning i forskning, formidling og fagutvikling - Ferdigheter*

Kandidaten

- a. kan selvstendig anvende, analysere og fortolke relevante teorier og metoder
- b. kan gjennomføre et avgrenset vitenskapelig arbeid i tråd med forskningsetiske retningslinjer under veiledning

§ 21 *Fordypning i forskning, formidling og fagutvikling – Generell kompetanse*

Kandidaten

- a. kan identifisere aktuelle forskningsområder, og bidra til utvikling av ny kunnskap innen sitt fagområde

Kapittel 8 Studiets oppbygning og praksisstudier

§ 22 Studiets oppbygning

Helsesykepleierutdanningen skal være helhetlig, der det faglige innholdet, de pedagogiske virkemidlene og praksisstudiene kobles sammen slik at læringsutbyttene oppnås. Det skal tilrettelegges for at kandidater kan avslutte utdanningen etter 90 studiepoeng.

§ 23 Praksisstudier

Praksisstudiene skal utformes slik at det sikrer at læringsutbyttene oppnås. Kvalitet i praksisstudiene og hvordan det virker sammen med undervisningen ved utdanningsinstitusjonen er avgjørende for den samlede studiekvaliteten.

Praksisstudiene skal utgjøre minimum 10 uker. I tillegg kommer eventuell ferdighetstrening. Gjennom praksisstudiene skal studenten få variert erfaring i arbeid med ulike aldersgrupper, målgrupper og problemstillinger innen helsestasjons- og skolehelsetjenesten og helsestasjon for ungdom. Ved utvelging av praksistilbydere skal utdanningsinstitusjonene forsikre seg om at det tilbys relevante læresituasjoner, kunnskapsbaserte tjenester og kompetente veiledere. Utdanningsinstitusjonen har ansvar for å følge opp studentene hos praksistilbyder, skal være oppdatert i praksistilbyders problemstillinger og bistå i pedagogiske spørsmål inkludert planlegging av læringsaktiviteter, veiledningsmetodikk og evaluering. Praksistilbyderen har ansvar for den daglige veiledningen og oppfølgingen av studentene, og skal sørge for at praksisveileder som hovedregel er helsesykepleier. Praksisveileder skal ha relevant faglig kunnskap og bør som hovedregel ha formell veiledningskompetanse.

Utdanningsinstitusjonene skal inngå samarbeidsavtaler med praksistilbyderen. Avtalene skal regulere ansvar, roller, kapasitet på praksisplasser, kompetanse og samarbeidsarenaer på alle relevante nivå, og kan også regulere forsknings-, utviklings- og innovasjonssamarbeid.

Kapittel 9 Ikrafttredelse og overgangsordninger

§ 24 Ikrafttredelse og overgangsordninger

Forskriften trer i kraft 1. juli 2021. Institusjoner som tilbyr helsesykepleierutdanning, kan selv velge om de vil følge denne forskriften fra høsten 2022. Fra 2023 skal alle institusjoner som tilbyr helsesykepleierutdanning følge forskriften. Studenter som følger tidligere rammeplan, har rett til å avlegge eksamen etter denne inntil 1. juli 2025. Fra dette tidspunktet oppheves forskrift 1. desember 2005 nr. 1381 til rammeplan for helsesykepleierutdanning. Universiteter og høyskoler som tilbyr utdanningen, kan likevel tilby eksamen etter nevnte rammeplan inntil 31.12.2027.